

HOOFDSTUK 4

Andere benadering van wetenschap

b. Perspectieven voor de ontwikkeling van een nieuwe wetenschapsbeoefening

Waar het in de huidige wetenschapsbeoefening aan ontbreekt, is het zoeken naar een zin. Deze is niet in het aards-materiële zelf te vinden, zoals onder andere blijkt uit de neiging van materie en vorm om tot chaos te vervallen wanneer het aan zichzelf wordt overgelaten (gepostuleerd in de theorie van het streven naar een zo groot mogelijke enthalpie, zo klein mogelijke entropie). Het erboven uitgaande ordenende principe (zoals ik beschreef te hebben zien ontwijken bij de verdrinkende muis) leeft in een andere wereld dan de louter fysieke. Deze dient dus in verschijnselen te worden er- en herkend en in onderzoek te worden betrokken. Deze wereld van het leven heb ik geduid en beleefbaar weten te maken vanuit de verschillende *ritmen*.

Uit onderzoek aan lichtquanten, door Bell⁴ gedaan, blijkt dat er een geheugen in elk verschijnsel steekt dat afzonderlijke verschijningseenheden (bijvoorbeeld een quant) doen gedragen alsof er meerdere zouden zijn (bijvoorbeeld interferentie van afzonderlijke quanten). Bohm en Sheldrake nemen een vormkracht/geheugenwereld aan die niet kwantificeerbaar, meetbaar is. Mijns inziens gaat het hier om ritmisch pulserende werkingen, klanken (onhoorbaar, want zich afspelend in de vormkrachtenwereld) die die vormkrachten doen ontstaan en onderhouden, als zijnde geprogrammeerde gebaren in deze wereld die pulserend inwerken op aardse verschijnselen en zich hierin op eendere wijze afdrukken (afhankelijk van de substantie waarin zij dit doen en diens weerstand, soepelheid, stroperigheid etc.). Dit zijn de krachten die het leven in de vorm bewerkstelligen en in stand houden.

Aantrekking en afstoting, bijvoorbeeld tussen stoffen (die het verloop van chemische reacties bepalen), tussen ladingen en hun eendere of tegengestelde stromingen (elektriciteit, magnetisme) zijn krachtwerkingen. Deze worden veelal in en vanuit de materie beschreven (dus los van ons eigen wezen; zie het voorbeeld van Newton's vallende appel). Echter zijn de genoemde krachten een directe afspiegeling van dat wat wij als gevoelens van sym- en antipathie in onze ziel kunnen ervaren, ten opzichte van andere mensen, maar ook van dieren, planten, stenen, verschijnselen, waardoor we het al of niet tot ons willen laten spreken nadat wij deze met onze zintuigen gewaarworden. Door de huidige wetenschap worden deze werkingen als krachten (onbezielde en onpersoonlijke wilssubstantie met mechanische werkriching) gekwantificeerd, en zo ontzield en ingekapseld. In onszelf

kunnen we dat echter nog sterker ervaren als werkzame kracht; wanneer we voor een bepaalde daad geen sympathie op kunnen brengen (bijvoorbeeld op te staan nadat de wekker af gaat), dan gebeurt er niets. Hiermee is een zielewezenskenmerk aangegeven, welke ook bijvoorbeeld bij het kookgedrag van water op verschillende plaatsen en tijden (door de Italiaanse onderzoeker Garbini uitgezocht) bepaalt. Het is de kracht die de aarde bij zonsopkomst en -ondergang de wind kan doen verstillen; die ophoudt wanneer een mens of dier in het fysieke sterft, waardoor ook het leven ophoudt ordenend te onderhouden. Het is deze kracht die resonantie (meebewegen) en interferentie (interactie in de ruimte) doen ontstaan. Het weeft, zoals de Chladni-figures aantonen, *tussen* de vormen, doet deze vanuit orde ontstaan (zie H. Jenny²⁸). De vormkrachten zelf die het fysieke onderhouden, worden door deze sym- en antipathische werkingen in specifieke verhoudingen geïmpulseerd. Muzikaal is dit beleefbaar als aparte tonen die ten opzichte van elkaar intervallen maken en specifieke vormen als gebaren in de ruimte doen ontstaan. Het zijn ook deze krachtwerkingen, die met het kunnen herkennen van deze vormen als patronen doordat wij ze in kunnen voelen, dat we in verschijnselen de erin werkzame ideeën als vorm-impulsatoren kunnen vatten (ons onderscheidings- en oordeelsvermogen), zodat we in gedachten en voorstellingen verschijnselen kunnen 'be-grijpen', en dit weer kunnen geven in 'be-grip' van het verschijnsel in zijn voorkomen (wat natuurlijk van wezenlijker orde is dan het uit zijn verband lichten en als geïsoleerd idee toe te passen in techniek, zonder zijn wezenlijkheid te erkennen; Bell's ATTP's⁴).

Wanneer men iets begrijpt, in zijn verband ziet, komt de ziel van blijdschap in beweging, en men wordt er *warm*, enthousiast van (kwaliteit van het element vuur). Hier komt de ziel van de onderzoeker om de hoek: aantrekking en afstoting zijn in onze ziel te herkennen in gevoelens van sym- en antipathie en hun tussenschakeringen en verfijningen. Echter zijn deze, zoals men met fysiek meetbare krachten (onder veelal laboratoriumomstandigheden) placht te doen, niet direkt te kwantificeren, want zij hebben kwalitatief karakter - de zielewereld is een andere dan die van het fysieke en die van de vormkrachten, met kwalitatieve krachten die enkel vanuit observatie van gevoelens zijn te beleven (objectivatie van de gevoelens dus); zich in te leven met het gevoel in de krachtwerkingen ervan door ze te heffen in het licht van het bewustzijn. Dit verklaart ook de mate van onregelmatigheid van krachtwerkingen die deze vertonen in de natuurlijke verschijnselen. Vaak wordt dit toegeschreven aan nog onbekende parameters. Echter dient men in natuurverschijnselen terdege rekening te houden met hun impulsatie door natuurwezens en wezens van nog hogere orde (wezens met een niet-fysiek lichaam; natuur-elementwezens en hun verwekkers, de engelen van verschillende orde). Deze hebben een ziel van waaruit zij de krachtwerkingen met gevoelens kunnen beïnvloeden, zij

het binnen bepaalde marges. Mijn vermoeden is sterk dat zij zich terugtrekken van de mens wanneer deze uitsluitend kil-bedachte (dus van de natuur vervreemde) experimenten op de natuur loslaat, en haar dus niet-welwillend tegemoet treedt.

Hier bieden C.G. Jung's waarnemingen over synchroniciteit belangrijke aanknopingspunten [zie zijn gelijknamige boek, Zürich 1954]. Hij onderzocht horoscopen van echtparen om correlaties tussen verschillende sterrenbeelden te vinden, zoals die in de astrologie worden aangegeven. Aanvankelijk enthousiast (warm) en vol goede wil in zijn onderzoek, vond hij de correlaties **die hij bevestigd wilde zien**. Nadat hij nog meer onderzoeksmateriaal verzamelde om de uitkomst breder te kunnen staven, waarbij hij geleidelijk aan zijn interesse verloor, vond hij die statistisch relevante correlatie ineens niet meer. Daardoor opnieuw in zijn interesse gewekt, vond hij opnieuw nieuwe gegevens van echtparen, waarin weer wel correlatie bleek. Zijn conclusie: **je vindt wat je wilt vinden**. De gegevens, hoe schijnbaar aselekt (onwillekeurig) ook gevonden, passen zich aan de mate waarin je ziel zich de resultaten aantrekt. Dit heeft grote gevolgen voor onderzoek.

Een voorbeeld is het reeds genoemde onderzoek van de Franse professor Benvenista in 1988 naar werkingen van homeopathisch verdunde oplossingen, dat door een 'ontmaskeringsteam' van het wetenschappelijke tijdschrift Nature werd ontkracht⁴⁰. Hier is een typisch voorbeeld van hoe mijns inziens de natuurwezens zich terugtrekken van de mens door zijn van de natuur vervreemde onwelwillendheid².

De gevolgen die dergelijke 'wishfull thinking'-werkingen in de uitwerkingen van onderzoeksresultaten hebben, is namelijk dat zij wereld-scheppend zijn. Zo bestaat DNA niet voordat er mensen zijn die er een begrips- en voorstelingsmodel van hebben gemaakt⁴¹. Wanneer hier echter genoeg mensen bewustzijn aan toekennen, worden DNA-moleculen ineens tot waarheid, en kan men zelfs manipulatief met hen werken in de erfelijkheidsstroom van plant, dier en mens. Daarmee wordt het menselijke wezen, dat toch van oorsprong een geestelijk en met een ziel behept wezen is en enkel een levens- en fysiek lichaam heeft om zich op aarde te kunnen ontwikkelen, meer en meer gevangen in deze erfelijkheid doordat de mens hier zelf een groot gewicht aan toe kent. De mens bepaalt dus in hoeverre hij met de aarde verbonden wil zijn, en gaat vervolgens aan de slag om de aardse werkelijkheid zo naar zijn hand te zetten dat hij deze in zijn fysieke lichaam ook denkt te kunnen sturen. **De mens schept zo dus zeer direct zijn eigen bestaansvoorwaarden op aarde**. Eendere verhalen zijn op te hangen over bijvoorbeeld psychosomatische medicijnen, en kleur-, geur- en smaakstoffen. Ook quantumfysisch onderzoek toont aan dat het bewustzijn van de onderzoeker medebepalend is voor de onderzoeksresultaten. De mate waarin hij er 'warm' voor loopt. Zijn concepten van de werkelijkheid, dus zijn theorievorming, doen onderzoek richten, ideeën uit waarnemingen lichten, theorievorming en toetsing hierop afstemmend. De individualiteit van de

waarnemer en zijn wereldvisie zijn heel belangrijk. Bijvoorbeeld de wijze waarop Goethe de wereld en onderzoeksmethoden beschrijft, is typisch voor hem, met de wereldvisie van het fenomenalisme (neemt verschijnselen als fenomenen waar en onderzoekt ze door tot beeld, oertype in het eigen wezen te laten worden, al overdenkende). Hij gaf deze wereldvisie vorm in de fenomenologie. Teilhard du Jardin gaf zijn wereldvisie, het monadisme (ziet overal geestkiemen, geestmonaden in en om zich heen in de verschijnselen), vorm in zijn verschillende filosofische verhandelingen.

Hier wordt een belangrijke verbinding blootgelegd die de mens heeft met het licht, het beeld in het bewustzijn (ook in de natuur) van de geest. Daarop wordt later teruggekomen.

Nu zijn het enkel mensen op aarde die ideeën kunnen waarnemen en overdenken; dieren, planten en mineralen drukken hooguit deze ideeën uit, zijn het zelf, maar kunnen ze niet zelf bevatten. Het enige wat hogere dieren, zoals bavianen en chimpansees, kunnen doen, is simpele werktuigen zoals stokken gebruiken; zij passen een 'ding' toe als verlengstuk van hun armen, maar zijn het zelf nog niet bewust dat zij dit doen. Ook leergedrag, zoals het laten opnemen van vruchtenschillen door de vloedbeweging, is een overnemen in het doen, niet in het denken. Dit kunnen overdenken en bevatten, benoemen van de aardse verschijnselen is iets typisch voor de mens als zijnde een geest in een fysiek lichaam, en je vindt het ook terug in het bijbelse Genesis. Adam, en na hem alle mensen, mag over de andere drie natuurrijken beschikken omdat hij er namen aan kan geven, hun idee verwoorden - al is tegenwoordig deze scheppende kracht van het woord tot louter inhoudsloze informatie-overdracht vervlakt, getuige de neiging tot afkortingen als AIDS.

Kijkt men bij zichzelf naar binnen, dan kan men het volgende waarnemen.

Men neemt van een verschijnsel een aantal aspecten, kenmerken waar door meerdere zintuigen, vaak in samenwerking met elkaar. Hoe meer de zintuigen zijn verfijnd in het gebruik en daarmee uitgebouwd, des te genuanceerder en uitgebreider neemt men waar. Op de weg naar binnen in ons wezen, wekken deze indrukken eerst **gevoelens** op, van sym- of antipathie; op grond daarvan laat men de indrukken door bepaalde zintuigen wel, door andere niet tot zich toe (ofwel in het geheel niet tot het bewustzijn) - de indruk komt dus geschift bij ons binnen. Door die gevoelens komen zij in ons bewustzijn met een speciale gevoels/gemoedsbedding: zij scheppen een bepaalde zieleruimte als kleurstemming waarbinnen zij tot voorstelling in ons wezen, in onze ziel komen (dit spiegelt zich aan de hersenschors; het proces zit echter veel ingewikkelder in elkaar, want door de zielebedding wordt de gevoelsgekleurde indruk direct met een ermee samenhangend orgaan-proces in ons verbonden). Daarbij kan men ervaren dat zij bepaalde ideeën of

ideevormingen bij ons wekken; we kunnen het verschijnsel overdenken (bij sympathisch benaderen) en tot begrip vormen. Daarnaast kan het in ons ook tot impulsen wekken om er iets mee te doen - bij antipathie er iets tegenover zetten, ofwel ons ertegen verwerpen. We komen erdoor innerlijk in beweging, lopen warm, blijven onverschillig of zelfs koud-afwerend. Bij wakkerheid en interesse wekt het ons **wils**bestreven op, in zijn verste consequentie toetsen we de waarnemingen aan ons concept van de werkelijkheid, en worden gewekt in onze idealen en moraliteit om wat met het verschijnsel te doen. We kunnen er een gebaar tegenover zetten en het idee toepassen als werktuig. In techniek gebeurt dat. Laat men de ziel (verbinding met het verschijnsel) buiten beschouwing, dus de wezens-krachtwerking van zielekwaliteit (aantrekking /afstoting, verband met de omgeving van zijn voorkomen), dan ontstaat de kille techniek zoals ik die aan de hand van het voorbeeld van de vogel die tot starre, brullende vliegtuigmachine wordt, heb aangeduid (het zielegebaar van de vleugelslag wordt tot motorgebrul).

Een idee geeft een werkingsrichting van openbaring aan, heeft een **wilsgebaar**, zoals dat ook in onszelf gebeurt. Dit verklaart ook de opklimming in de evolutie; het ordeningsprincipe dat ingaat tegen de neiging tot verval in chaos.

Aan de hand van observatie in en aan ons wezen, als een afspiegeling van wat er in de wereld om ons heen gebeurt, worden dus drie werkingen in de materie herkenbaar, die niet in het louter fysiek waarneembare liggen, maar er zich wel degelijk in afspiegelen:

- De werking van vormkrachten waarbinnen het leven zich kan handhaven (ook in mineralen aanwezig, zij het zeer zwak; zich uitend in de **groei** van kristallen uit gesteenten, met specifieke vormkrachten - dit is ook in zoutvorming herkenbaar). Slechts in vorm kan zich het leven handhaven; de stoffen worden in vormprincipes geordend.
- De **gebaren/houdingen** bepalen de mate van verbinding of inertie (onverschilligheid) binnen verschijnselen; een afspiegeling van de zielewereld. In ons uit zich dit in sym- en antipathie en hun schakeringen; objectief in onze ziel en in de natuur als de kleuren en hun specifieke gebaren, een metamorfose van het oorspronkelijke geesteslicht, bewustzijn, dat wordt gebroken).
- De **wilsintenties, vormgebaren** zijn de uiteindelijke ideeën die ordenende principes zijn en verschijnselen vanuit de warmte in een van de overige drie natuurrijken doen vormgeven (aarde - vaste materie; water – levenskrachten, plantenwereld; lucht-licht - zielewerking, dierenrijk; het vuur zelf hangt samen met warmte, ideekracht, de mens, en is aanzet tot elke gebeurtenis): dit gebeurt door vormgebaar/houding heen en uit zich in **vormkracht** die het leven doet ontstaan en onderhouden⁴².

Wanneer deze drie werkingen in de fysiek waarneembare verschijnselen worden onderkend, dan wordt de substantie niet het eindproduct van alles dat is geworden, maar is slechts te zien als het werkveld van deze drie

werelden, die bovendien mede door ons omvormende werk kunnen veranderen. Niet door werkingen vanuit hogere werelden toe te passen en in het fysieke te kooien (zoals min of meer onbewust gebeurt bij psychosomatische medicijnen en gentransplantaties), waardoor de hogere werkwerelden omlaag worden getrokken, maar door hen juist te onderkennen in hun werkingen, en zo toe te passen waar dat nuttig en zinvol is. Homeopathisch verdunde oplossingen in medicijnen (ont-lichaamd; enkel als **gebaar** bevrijd), welke bovendien **ritmisch** zijn geschud (belevendigd), zijn hiervan uitstekende voorbeelden.

Deze werkingen van **vorm**, **gevoelsgebaar** en **wilsintentie** hangen direkt met de onderzoeker samen, en dienen dus door hem heen te worden onderzocht. Een voorbeeld.

Bij het samenvoegen van twee stoffen dient warmte aanwezig te zijn. Hebben deze stoffen, of aparte stofkrachten (elementen) daarbinnen, een grote mate van **affiniteit** tot elkaar (gevoelshouding van sympathie), dan wordt deze warmte innerlijk makkelijk vrijgemaakt en verloopt de reactie vlot, soms zelfs explosief (het vrijkomen van warmte en zielekracht; dat toont de samenhang van ziel met lucht). Zo niet, bij weinig affiniteit, moet warmte worden toegevoegd, ofwel een tussenstof (katalysator) die beide 'werelden' weet te verbinden (door bijvoorbeeld een vormmatrix aan te bieden, ofwel een stofgebaar voor te doen en zo enige onderdelen voor elkaar warm te krijgen). Alle betrokken stoffen hebben een bepaalde mate van wilsgebaar in zich, het idee dat zich gericht wil manifesteren. De stoffen worden geher-schikt tot nieuwe **vormen**; dat drukt zich uit in de structuurformules, welke de verhoudingen der betrokken stoffen weergeven. Deze stoffen hebben in de nieuwe samenstelling nieuwe eigenschappen als door houdingen gemetamorfoseerde wilsgebaren, welke bij elke verbinding andere inner-lijke kwaliteiten van dezelfde grondsubstantie (het chemisch geanalyseerde element) doen oplichten. Als voorbeeld moge dienen hoe zwavel zich in verschillende chemische verbindingen gedraagt. Typisch zwavelig blijft het vermogen tot het maken en onderhouden van verbindingen, zoals in eiwitten.

Het is echter de onderzoeker die, naast het analyseren en wegen van het begin- en eindproduct, deze kwalitatieve gebeurtenissen moet kunnen inleven, invoelen en zich deze voorstellen, om tot een werkelijk begrip voor de inherente krachten als zijnde afspiegelingen van de drie hogere werelden in het fysieke te kunnen komen. Dan kan hij ook de reactie ten positieve beïnvloeden door moreel met de vondsten om te gaan. In de koolstofchemie gebeurt dit ook grotendeels al, maar voornamelijk uit berekening, niet uit liefde tot het levende, men 'bouwt' substanties om hun inherente eigenschappen (liefst op oliederivaten, waar met de afwezigheid van zuurstof het leven al is verdwenen).

De onderzoeksvragen, welke zin willen betrekken, dienen zich als volgt te groeperen: 'Hoe kan ik zodanig onderzoeken, dat ik de werkingen van andere, de fysieke wereld aanzettende werelden in de fysieke verschijnselen kan onderkennen, zodat ik de zin van hun voorkomen kan leren bevatten.' Hiermee komt men in zich het **gevoel** voor waarheid tegen, en daarmee zijn geweten (Sokrates' daimonon), zijn eigen moraliteit. Tevens wordt men gewekt in zijn eigen wilsbestreven, zodat men met de zinvolle richting van het inzicht uit de verschijnselen, zijn inherente idee(en) kan richten in toepassingen. Deze zijn dan niet dwangmatig-onbewust, maar juist moreel getint. Men kan daarmee komen tot de ontwikkeling van **morele techniek**, die zichzelf met de teweeggebrachte verschijnselen doet verbinden, als verlengstuk van de eigen wil, niet zozeer vanuit zijn eigen lichaam (te denken valt daarbij aan de Amerikaan Keeley, die een machine ontwierp en draaiend kreeg op basis van de krachten van zijn eigen levenslichaam). Dit gaat overigens op voor **ieder** wetenschappelijk onderzoeksgebied, in zoverre dat aansluit bij de reële werkelijkheid. Daarover later meer.

Nu over de onderzoeksmethoden. Zoals gesteld, gaat het bij de huidige wetenschap om kwantificeren naar maat, gewicht en getal, hoe vluchtig ook (zoals trilling per tijdseenheid), terwijl het bij de afspiegeling van de hogere werelden gaat om kwaliteiten; gevoelshoudingen en wilsgebaren, welke men enkel kan inleven en kenmerken. Enkel de vormwereld waarin het leven zich openbaart, de levenswereld, is in zijn fysiek waarneembare weerslag in ruimte-uitbreidingen (maat) en tijdseenheden (ritme) enigszins te kwantificeren. Daarbij is de kwaliteit van de waarneming, dus de mate van verfijning van de zintuigindruk (zoals in de wijnproeverij) zeer wezenlijk; wezenlijker nog dan de verfijning die meetapparatuur als verlengstuk van een van de zintuigen nastreeft - deze meetapparatuur is onpersoonlijk, niet beziel, en geeft enkel in kwantiteiten weer, niet in kwaliteiten (als voorbeeld neme men de mate van waarnemen van complementaire kleuren als nawerking van een kleurindruk op het oog; deze is bij ieder verschillend). Wil men de gevoelshoudingen in verschijnselen leren onderscheiden, dan moet men deze als gebaren, stemmingen innerlijk leren kennen. Dat kan door zich in de verschijnselen in te leven. Mij is gebleken dat mijn methode van zang van de vormkrachten in groepsverband, deze gevoelswerkingen weet te objectiveren en zo stap voor stap hanteerbaar te maken in zichzelf. Hierdoor kunnen zij vervolgens ook in andere verschijnselen worden herkend (zoals geschilderd aan bloemvormen die bij verschillende mensen en groepen eendere intervalsebelevingen opriepen). Maatsoorten brengen verschillende zieleruimten als vormwerkingen teweeg. Deze beïnvloeden daarmee ook de wijze van denken. In plasticeren van deze gevoelsgebaren en -ruimten, kan men leren deze indrukken als werkingen in zichzelf te verobjectiveren en te verdichten. Dit kan men bijvoorbeeld aanwenden op de ingeleefde gevoelsgebaren die verschillende stoffen naar elkaar maken. Toetsing aan

elkaar verhoogt de objectiviteit.

De wilsintenties zijn als zinvolle, muzikale motieven te beleven, verdicht uit de samenhang. In wilsgebaren zijn deze te plastificeren. Ook dit is door toetsing in groepsverband te verobjectiveren. In een chemische reactie kan men zich bijvoorbeeld inleven in de wilstendenzen der deelnemende chemische elementen. Men krijgt daarmee het *wezen* van de stof 'in zijn handen', zijn bewuster te hanteren *wil*, en dient het daarna in het denken tot voorstelling van deze werking te wekken (enkel mogelijk door innerlijke arbeid). Niet het wezen zelf (aanvankelijk), maar zijn wilswerkingen kan men zich dan bewust worden. Dat spiegelt zich in de verhoudingen en eigenschappen der uiteindelijke stoffen, alswel het verloop van hun reactie (door houding en gebaar heen).

Wat men aldus waarneemt, zijn *afspiegelingen* van de hogere werelden in de fysieke verschijnselen, die men door innerlijk werk dient te herkennen en vervolgens toepasbaar kan maken, vanuit de eigen moraliteit, want getoetst aan het eigen geweten en de daarmee verbonden idealen en normen die men heeft. Daarbij dient men zich terdege te realiseren dat zich ergens mee te verbinden nooit vrijblijvend is, want zin-zoeken leidt uiteindelijk naar het ervaren en vinden van een innerlijke leiding, sturing in de te onderzoeken verschijnselen en daarmee ook in zichzelf. Deze sturing van hogerhand die men kan ervaren geeft in zijn consequenties aanleiding tot het aannemen van hogere (of andere) intelligentia buiten zichzelf die wilskarakter vertonen. Deze doen veelal hogere inzichten vermoeden dan waarover men zelf de beschikking heeft. Daar is de nodige moed voor nodig om in te zien dat men niet het enige denkende centrum van het universum is.

Men leert kortom oorzaak en gevolg der verschijnselen in een andere wereld waarnemen, doordat men er met de genoemde zintuigen leert verfijnen, waardoor in de ziel nieuwe organen deze van binnenuit aanvullen met zintuigpoorten tot die hogere werelden (de zogeheten lotusbloemen of chakra's). Daarmee kan men ook tegenkomen *waarom* men zich in het ene verschijnsel niet, in het andere wel voelt opgewekt om in beweging te komen (de wil tot daadkracht): de verbinding tussen het verschijnsel en zijn onderzoeker is afhankelijk van de *interessensfeer*, welke samenhangt met zijn *persoonlijke vragen*, en wijst naar de *lotsrichting*.

Daarom vormen deze methoden een broodnodige aanvulling op de gangbare wetenschappelijke methoden; zij wijzen naar de toekomst dat ze de mens en diens in ontwikkeling zijnde moraliteit erbij betrekken, en die daarmee in het onderzoek de menselijke ontwikkeling in samenspraak met de wereld begeleiden. Van hieruit zijn de wetenschappen te vernieuwen⁴³. Dartoedient echter een overkoepelende visie te worden ontwikkeld die mens en wereld op een zinvolle wijze met elkaar verbindt. Daar beide, mens

en wereld, onder invloed staan van de inwerkingen vanuit de geest (de wil tot verwezenlijking van ideeën door geestwezens, door zielewereld en vormkrachten heen), en deze de gehele kosmos omvatten, werkend door sterren, planeetsferen, zon en maan heen, dient deze overkoepelende visie ontwikkeld te worden vanuit een sterrenweten, sterrenkunde die deze samenhangen doorziet en ook praktisch, tot in de fysieke verschijnselen weet te duiden en werkzaam te maken. Dit dient nader te worden uiteengezet en verduidelijkt.